

Ameriške čete zatrle izgred na Japonskem

Korejci navalili na urade v dveh mestih v znak protesta proti šolskim odredbam

Jokohama, Japonska, 26. apr.—Ameriške čete so zatrle izgred Korejcev v mestu Kobe. Bili so prvi, odkar je Japonska pod zavezniško okupacijo.

General Robert L. Eichelberger, poveljnik osme ameriške armade, je odpotoval v Kobe, kjer bo vodil preiskavo izgredov. Ameriške vojaške oblasti trdijo, da so levičarji podžgali izgred.

Več tisoč Korejcev je navalilo na urade v Kobeju in Osaki, pristaniščnem mestu, v znak protesta proti japonskim šolskim odredbam in zakonom. Zamorske čete osme ameriške armade so prevzele kontrolo v Kobeju, ko japonska policija ni mogla zatreti izgredov.

"Situacija je pod kontrolo naših čet," je rekel general Eichelberger. "Odpotoval bom tja, da se prepričam, kaj delajo Korejci."

Eichelberger je priznal, da so ga izgredi Korejcev vznemirili. Noben ameriški vojak ni bil ranjen v akcijah proti izgrednikom. Ameriške vojaške oblasti so naznanile, da je bilo 178 izgrednikov aretiranih.

General C. A. Willoughby, član štaba generala Douglasa MacArthurja, vrhovnega poveljnika okupacijskih sil, je rekel, da ima dokaze, da so levičarji podžgali izgred. Dostavil je, da so Korejci nevaren element in da lahko porazijo japonske policijske enote.

"Korejci," je rekel general Eichelberger, "hočejo ostati na Japonskem in pokoriti se bodo morali japonskim zakonom. Zamorske čete so se dobro izkazale v zatiranju izgredov in jaz

Arabske dežele naj pošljejo armade v Palestino

Amman, Transjordanija, 26. apr.—Kralj Abdullah je pozval vse arabske dežele, naj pošljejo svoje armade v Palestino, kjer naj bi se borile proti židom, ko se bo Velika Britanija odpovedala mandatu. Poudaril je, da da situacija v Palestini ogroža mir in varnost vseh arabskih dežel. Arabske armade naj invadirajo Palestino in se tam bore proti židovski oboroženi sili.

ZNANSTVENIKI OSTRO OBSODILI ŠIKANIRANJA O LOJALNOSTI

Chicago. — (FP) — Znanstveniki so izjavili, da šikaniranja o lojalnosti resno ogrožajo razvoj znanstva in znanstvenih raziskav v laboratorijih. Zadevno izjavo je podal odsek Federacije ameriških znanstvenikov.

Poročilo o zaprekah, ki jih imajo ameriški znanstveniki zaradi podpisov o lojalnosti, je bilo priobčeno v aprilski številki mesečnika Bulletin of Atomic Scientists. Odsek federacije je preteklega novembra poslal vprašanja o tem problemu 142 raziskovalnim laboratorijem, ki jih vodi komisija za atomsko energijo, dalje vladnim agencijam, univerzam in privatnim industrijam.

Odgovori, ki jih je prejel odsek, kažejo, da so se znanstveniki znašli v obsevu konfuzije, in umetno stvorjene tajnosti, ki so jo vlada uvaja na podlagi programa lojalnosti. Znanstveniki, ki so uposleni pri raziskavah atomske energije, so podvrženi preiskavam federalne tajne policije FBI. Tajna policija izdelala poročilo o vsaki osebi glede njene značajnosti, lojalnosti

sem ponosen, ker so izvršile svojo dolžnost."

Ameriški polkovnik George A. Jones je dejal, "da so levičarji izkoristili spor zaradi šol kot pretvezo za netenje izgredov in nemirov. Vojaška vlada je pojasnila Korejcem, da lahko podpirajo in vzdržujejo nekatero šole, toda pokoriti se morajo japonskim zakonom. Nemiri so se pričeli v Kobeju in raztegnili na Osako. Korejci so nekaj časa držali governerja, župana in policijskega načelnika kot jetnike in prisilili governerja na izpustitev 70 Korejcev, ki so bili aretirani. Odredili smo ponovno aretacijo Korejcev, ki so ustraževali governerja, župana in policijskega načelnika. Izgredniki so demonstrirali odpor ne samo proti japonskim uradnikom, temveč tudi proti okupacijskim silam. Ker je japonska policija brez moči, je morala ameriška okupacijska sila podvesti akcijo."

Nasprotnik predsednika avtne unije zaslišan

Detroit, Mich., 26. apr.—Policija je pestila nadaljnega nasprotnika Walterja P. Reutherja, predsednika avtne unije. Hotela je vedeti, ali ve, kdo je obstrlel Reutherja. Zaslišan je bil Carl Bolton, bivši podpredsednik krajevne unije. Prej so bili zaslišani drugi bivši uradniki, ki so izgubili pozicije, ko je Reuther porazil levičarje na konvenciji svoje unije.

Bivši egiptski premier se izognil smrti

Kairo, Egipt, 26. apr.—Mustafa Nahas, bivši premier in vodja nacionalistične stranke, se je izognil smrti. Trije moški so razdejali njegov avtomobil s dinamitom. Incident je sprožil demonstracije v Kairu in Port Saidu.

Devet rudarjev ubitih v eksploziji

Lima, Peru, 26. apr.—Devet rudarjev je bilo ubitih v eksploziji, ki se je pripetila v rudniku Cerro de Pasco Copper Corp. Trupla šestih rudarjev so bila prinesena na površje. V rudniku je bilo, ko je nastala eksplozija, 96 rudarjev.

Večji izgledi za izbruh vojne

General Bradley izrazil bojazen

Washington, D. C., 26. apr.—General Omar N. Bradley, šef generalnega štaba, je dejal, da so izgledi za izbruh vojne sedaj večji nego so bili pred tremi meseci. Bojazen pred vojno je izrazil na tajni seji članov senatskega odbora za vojaške zadeve.

"Mislim, da bi zanemarili našo dolžnost, ako ne bi prišli pred vas in vam povedali, da smo v strahu, da se bo nekaj zgodilo," je rekel general. "Pred tremi meseci smo poudarjali, da Amerika potrebuje rezerve. Zdaj nismo gotovi, ali je vojna pred nami ali ne."

Izjave, podane na tajni seji senatskega odbora zadnje sredo, so bile sedaj objavljene. Nekatero so očipane, toda nobenega dvoma ni, da se je diskuzija nanašala na Rusijo kot možno sovražnico Amerike v prihodnji vojni.

Načelnik odbora za vojaške zadeve je senator Gurney, republikanec iz Južne Dakote. On je vprašal generala, ali je zavrzel načrt in zahtevo za splošno vojaško konskripcijo in vezbanje.

Bradley je odgovoril, "da mora Amerika imeti izvežbano rezervno silo. Ta naj bi bila le za obrambo. Poleg te mora imeti močno letalsko silo, katero bo lahko poslala v Anglijo."

Pred senatnim odsekom je nastopil tudi obrambni tajnik Forrestal, vodilni zagovornik vojaške konskripcije. On je dejal, da je sleherni dan kritičen in da mora biti Amerika pripravljena na vse, kar lahko pride.

Senator Tydings, demokrat iz Marylanda, je dejal, da bo morala Amerika dobiti baze v Aziji, Afriki in Evropi, preden se bo zapletla v vojno z Rusijo.

Dva ubita v železniški nesreči

Birmingham, Ala., 26. apr.—Dve osebi sta bili ubiti 31 pararnjenih v železniški nesreči, ki se je pripetila 17 milj severno od Birminghama. Deset vago-

Domače vesti

Pogreb Golepkota

Chicago. — Pogreb znanega gostilničarja Antona Golepkota, ki se je zadnji četrtek smrtno ponesrečil z avtom v Texasu, se bo vršil ob 10. dop. v sredo iz pogrebnega zavoda na 2042 W. Cermak rd. Bil je član ABZ. Poleg težko poškodovane žene, ki se nahaja v bolnišnici v Texasu, zapušča tri hčere.

Nov grob v Penni

Slovan, Pa.—Dne 26. aprila je naglo umrl radi možganske kapi Štefan Maček, rodom Hrvat, star 64 let, dolgoletni član SNPJ in dober član društva 241. Zapušča žena, tri sinove, štiri hčere in več drugih sorodnikov, katerim društvo izreka sožalje.

Iz Willarda

Willard, Wis.—Dne 11. aprila je umrla Mary Plautz, vdova od 1926, stara 68 let, doma iz Krasnega vrha pri Metliki. Zapušča šest hčera, sedem sinov, dve sestri, tri brate in več drugih sorodnikov.—Dne 12. aprila pa je umrl Peter Dragush, star 86 let. Pokopan je bil v Greenwoodu, Wis. Zapušča hčer in nekaj sorodnikov. — Nevarno operacijo je preстал Frank Auman ml., sin družine Frank Auman. Nahaja se v bolnišnici St. Joseph v Marshfieldu. — Poročila sta se Frances Požega in Joe Petkovsek. Obilo sreče!

Iz Clevelanda

Cleveland.—V Collinwoodu je umrl Frank Mergce, star 61 let, doma iz Hotične, fara Slivija, v Ameriki 38 let, član SDZ. Tukaj zapušča žena, hčer, brata Johna in več drugih sorodnikov, v starem kraju pa brata in štiri sestre.—Martin Kožar, lastnik Nottingham Winery v Collinwoodu, je odpotoval v stari kraj z letalom na obisk svojih bolnih staršev na Dolenjskem. Obiskal bo Krško, Brežice in druge kraje.—Mary Francel iz Euclida se nahaja v bolnišnici Glenville, kjer je srečno prestala operacijo.

nov vlaka je skočilo iz tira in padlo v globino. Zivljenje sta izgubila strojevodja W. B. James in Emma Dahnke. Ranjenici so bili odpeljani v bolnišnico.

Arabci imajo ameriško orožje

Lahko ga bodo rabili proti ameriškim četam

Washington, D. C., 26. apr.—Ako bodo ameriške čete poslale v Palestino, če bo prišla pod poverjeništvu Združenih narodov, bodo naletele na odpor s strani arabskih oboroženih sil. Zdej je bilo razkrito, da so ameriške privatne firme prodale Arabcem orožje, strelivo in drugi vojni material v vrednosti \$1,230,049 lanske leto.

Pošiljanje ameriškega orožja v arabske dežele je bilo ustavljeno 10. decembra lanske leto. Ameriške firme so naredile profite v zvezi s prodajanjem orožja arabskim deželam. Pošiljanje in prodajanje orožja je sankcioniral državni department na podlagi priporočila federalnega municijskega odbora.

Preden je državni department odredil embargo, je ameriško orožje šlo v Egipt, Lebanon, Sirijo, Transjordan, Irak in Saudijsko Arabijo. Munijski odbor je zdaj razkril, da so ameriške firme prodajale orožje in strelivo tudi Argentini, čeprav je državni department uradno osemindvajseti meseci in ga označil za pronacijsko diktaturo.

Ameriške firme so prodale Argentini orožje, strelivo, bojna letala in kemikalije v vrednosti \$19,899,282.

Rusi končali bojkotiranje sveta

Lake Success, N. Y., 26. apr.—Ruska delegacija je končala bojkotiranje sveta poverjeništvu Združenih narodov, ker hoče imeti besedo v diskuzijah o bodočnosti Palestine. Zadevno naznanilo je v pismu, katero je ruski delegat Semen K. Carapkin poslal Združenim narodom. On je bil član komisije, ki je sestavila načrt za razdelitev Palestine na dve državi. Sprejet je bil na zborovanju generalne skupščine Združenih narodov 29. novembra. Ruska delegacija je bojkotirala vse seje sveta poverjeništvu.

Židovske oborožene sile invadirale arabsko mesto

Ljute bitke v bližini Jeruzalema. Arabski vojaški in politični voditelji sklenili dogovor

Tel Aviv, Palestina, 26. apr.—Enote židovske podtalne sile Ir-gun Zvai Leumi so invadirale Jafu, arabsko mesto, ki ima 95,000 prebivalcev. Poročilo pravi, da so udrlje v arabsko-četrt.

Kako se bitka razvija, ni znano, ker so poročila konfliktna. Eno poročilo pravi, da židje prodirajo naprej, drugo pa trdi, da je bilo prodiranje ustavljeno. Invazijo ni sankcioniralo poveljstvo židovske milice Haganah. Njene enote niso udeležene v invaziji arabskega mesta.

Vest pravi, da je čez tisoč oboroženih židov udrljo v Jafu iz Tel Aviva, židovskega mesta, pod poveljstvom Menachina Bel-gena. Britski poveljnik je pozval židovsko milico, naj stori kbrake za umik invazijske sile v kraj med Tel Avivom in Jafu. Zapretil je, da bodo britske topniške enote bombardirale Tel Aviv, če se ne bodo židovske sile umaknile iz Jafe. Poveljstvo teh sil je naslovlilo Arabcem ultimatum s pozivom, naj takoj odlože orožje in kapitulirajo: Koliko Arabcev in židov je padlo v bitki v Jafi, ni znano.

Deset milj južnovzhodno od Jafe so židje okupirali letališče pri Lyddi. Potniški in poštni letalski promet je bil suspendiran po okupaciji letališča. Poveljstvo židovske podtalne sile je odredilo invazijo Jafe, da ustavi arabske napade na Tel Aviv.

Židovska milica je napadla Arabce v Jarrahu, jeruzalemskem predmestju. Britske čete

Poskus za končanje stavke klavniških delavcev

Chicago, 26. apr.—Reprezentanti unije klavniških delavcev CIO in klavniških kompanij so se danes sestali v Washingtonu, kjer razpravljajo o končanju stavke, katera je bila oklicana pred šestimi tedni. Konferenco je sklical Cyrus S. Ching, direktor federalnega spravnega biroja. V stavki je udeleženih okrog 80,000 delavcev v Chicagu in drugih mestih, kjer imajo kompanije klavnice.

so bile poslana v akcijo in preprečile okupacijo predmestja. Arabci so naskočili židovsko bolnišnico in univerzo na gori Scopus. Prej so napadli židovski konvoj in ubili 34 židov, med temi direktorja bolnišnice. Bitke so v teku v drugih krajih Palestine.

Bagdad, Irak, 26. apr.—Arabski vojaški in politični voditelji so se sestali na konferenci v Ammanu, glavnem mestu Transjordanije. Sklenili so dogovor glede kooperacije med armadami vseh arabskih dežel, ki so včlanjene v Arabski ligi. Mnenje prevladuje, da bodo armade invadirale Palestino.

Načrti, katere je predložil arabskim voditeljem transjordanjski kralj Abdullah, so bili sprejeti.

Vest iz Beiruta, Lebanon, pravi, da je čez 9,000 Arabcev, katere so židje izgnali iz Haife zadnji petek, dospelo v Lebanon. Nadaljnji tisoči Arabcev so na poti v Lebanon.

Kausanje med kitajskimi voditelji

Protest proti volilni proceduri

Nanking, Kitajska, 26. apr.—Trije kandidati za podpredsednika Kitajske so se umaknili iz tekme v znak protesta proti mašinski volilni proceduri. Diktator Chiang Kaišek je poslal delegate, kateri so jim povedali, da morajo ostati kandidati.

Volilni kandidat je general Li Tsungjen. On je dobil največ glasov kot kandidat za podpredsednika v narodni skupščini. Dejal je, da ne bo prevzel pozicije, čeprav bi bil izvoljen.

Druga kandidata sta Sun Fo, sedanjí podpredsednik, in general Ceng Čien. Prvega podpirata Kaišek in Kuomintang, vladna stranka. Oba sta izjavila, da ne marata pozicije podpredsednika. Pristajši generala Tsung-jena so naznanili, da bodo bojkotirali skupščino in s tem preprečili izvolitev podpredsednika.

ELLIOTT ROOSEVELT KRITIZIRA TRUMANA RADI CIVILNIH PRAVIC

Washington. — (FP) — Elliott Roosevelt, drugi sin pokojnega predsednika Roosevelta, je ostro obsodil predsednika Trumana, ker ni storil ničesar za izvajanje programa civilnih svobodščin.

Elliott je govoril na zborovanju članov Zveze za napredek zamorskega ljudstva. Rekel je, da ima Trumanova administracija polno moč, da odpravi diskriminacije in delitev plemen v ameriški armadi. Dalje je poudaril, da Truman činea in odlašaja z akcijo glede poročila, ki ga je predložil posebni odbor za uveljavljanje civilnih svobodščin.

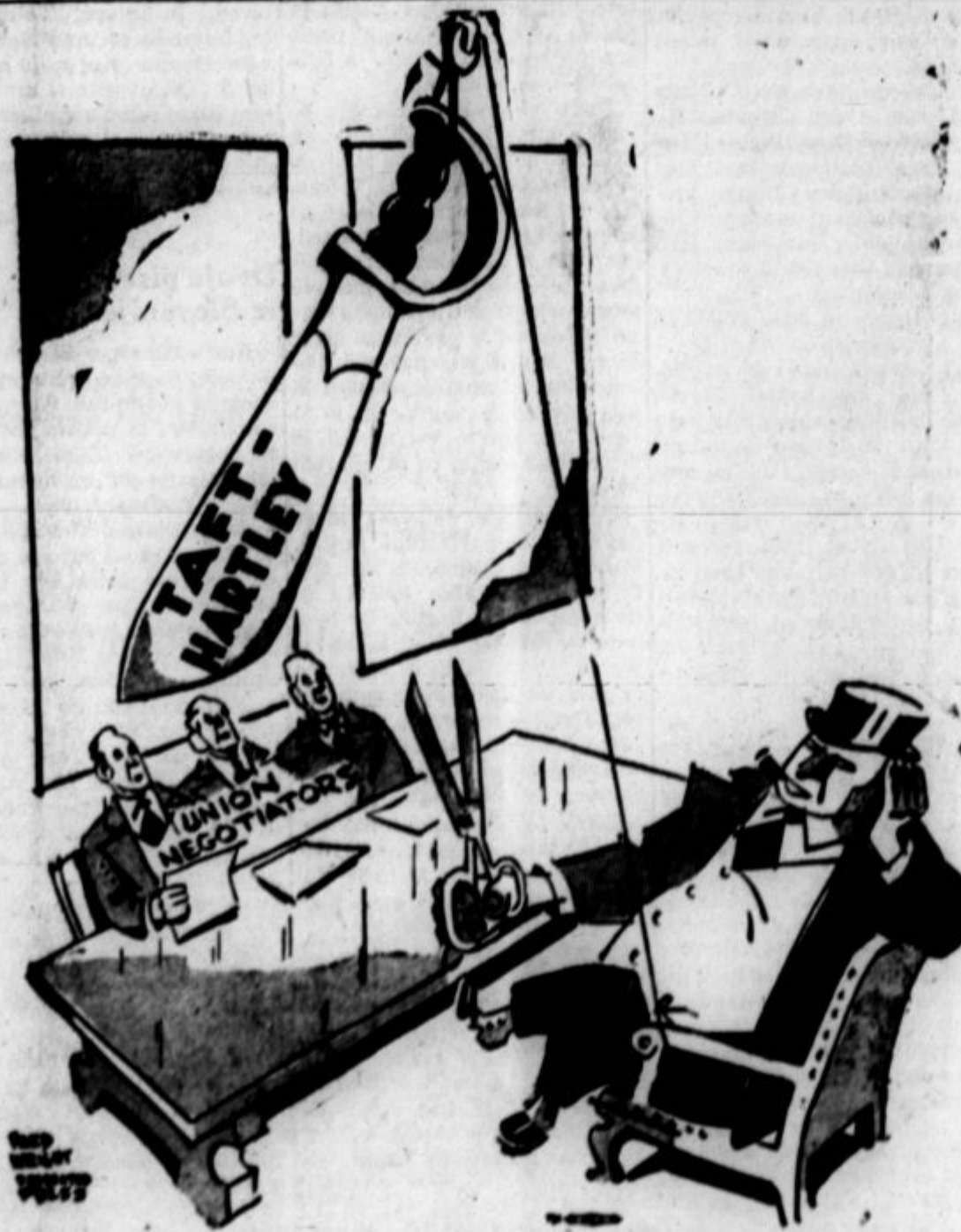
Pred meseci je predsednik Truman priporočil kongresu, naj sprejme spored civilnih svobodščin, ki jih je predložil zadevni odbor. Južnjaški senatorji in kongresniki so takoj izrazili opozicijo, dočim so južnjaški politiki zagrozili, da bodo na konvenciji demokratske stranke nastopili proti nominiranju Trumana za predsedniškega kandidata.

Nov program civilnih svobodščin se v glavnem nanaša na južne države, v katerih nima za-

mosko prebivalstvo skoraj nobenih pravic. Poleg volilnega davka, ki odreka zamorem pravico do volitev, je v veljavi cela vrsta drugih zapostavljanj. Zapostavljanja pri delu pa občutijo zamorski delavci tudi v severnih državah.

Ameriška armada, o kateri pravi, da je organizirana na demokratičnih načelih, ne pozna enakosti med belopoltnimi in zamorskimi vojaki. Zamorski vojaki so oddeljeni od belopoltnih vojakov v vseh ozirih, četudi so se v zadnji vojni izkazali kot hrabri vojaki za obrano demokracije.

Elliott Roosevelt je v svojem govoru pozval predsednika Trumana, naj uvede civilne svobodščine v Washingtonu kot zgled Združenim državam in ostalemu svetu. "Z odpravo diskriminacij v glavnem mestu dežele bi predsednik pokazal željo, da je resnično za uveljavljanje civilnih svobodščin povsod," je rekel Elliott. Njegova žena, filmska igralka Faye Emerson, je rekla, da je treba odpraviti vsa zapostavljanja naprej v prestolnici republike.

Tako funkcionira Taft-Hartlejev zakon ...

PROSVETA THE ENLIGHTENMENT

GLASILO IN LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Organ of and published by Slovene National Benefit Society

Naročnina za Združene države (izven Chicago) in Kanado \$8.00 na leto, \$4.00 za pol leta, \$2.00 za četiri leta; za Chicago in okolico Cook Co., \$6.50 za celo leto, \$4.75 za pol leta; za inozemstvo \$11.00.

Subscription rates: for the United States (except Chicago) and Canada \$8.00 per year, Chicago and Cook County \$6.50 per year, foreign countries \$11.00 per year.

Cena oglasa po dogovoru.—Rokopisi dopisov in nenaročenih članov se ne vračajo. Rokopisi literarne vsebine (črtice, povesti, drame, pesmi itd.) se vrnejo pošiljatelju le v slučaju, če je priložil poštino.

Advertising rates on agreement.—Manuscripts of communications and unsolicited articles will not be returned. Other manuscripts, such as stories, plays, poems, etc., will be returned to sender only when accompanied by self-addressed and stamped envelope.

Naslov na vse, kar ima stik s listom:

PROSVETA

2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Illinois

Atentat na Reutherja

Zločinski napad na Walterja Reutherja, dinamičnega predsednika avtne unije CIO, je zadnji teden zasenčil Johna L. Lewisa, "bulldoga" majnarjev in ga v dnevnem tisku potisnil na podrejeno mesto.

Nobenega dvoma ni, da je Walter Reuther eden najspodobnejših delavskih voditeljev in prvak v briljantnosti. S svojo sposobnostjo in inteligenco se je zadnja leta tudi razvil v enega najbolj vidnih in obetajočih delavskih voditeljev.

Toda poleg množice prijateljev in pristašev si je Walter očividno ustvaril tudi smrtne sovražnike, med katerimi se je našel tudi človek ali bolje izrodek, ki ga je skušal umoriti.

Z aretacijo atentatorja bo rešena tudi uganka, kdo in iz katerih vrst je zločinec. Walter je v bolnišnici dejal, da prihaja bodisi iz podjetniških krogov, iz komunističnih vrst ali pa je kak stoprocentni fanatik—"screwball".

Sumnja je seveda padla tudi na komuniste, ker je bil Reuther zadnja leta v velikem notranjeunjskem boju z njimi in njihovimi pristaši. V tem boju je bil prav tako fanatičen in brezobziren kakor so bili komunisti in thomasovci.

Vse to meče čudno luč na tako "pravo delavsko stranko," kakršno si želi Reuther na podlagi prej omenjene resolucije. Sicer pa je resnica, da imajo včasih tudi briljantne glave čudne pojme in načrte.

Da komunisti odvrnejo sumnjo od sebe, je tudi njih michiganska organizacija razpisala \$500 nagrade za prijem Reutherjevega atentatorja in obsodila napad kot "najbolj desperatni fašistični atentat."

Ta politični atentat je sploh odsev velike historije, ki vzplamteva strasti in napravlja iz ljudi zagrižene fanatike. V Detroitu razplahuje te strasti tudi policijski načelnik Harry S. Toy, ki je nedavno hujskal po radiu na drhalska nasitja.

Glasovi iz naših naselbin

Povsod je lepo, najlepše pa doma!

Cleveland, O.—S soprogo sva prepotovala 10,085 milj v 56 dneh. Tukaj bom opisal le glavne točke najinega potovanja; pridal ne bom ničesar, izpustil pa veliko.

Z avtomobilom sva se odpeljala prvi teden v februarju, vrnila pa sva se pred velikonočnimi prazniki brez vsake nezgode. Iz Clevelanda sva se odpeljala proti jugu v Miami, Fla., Key West, iz Floride pa skozi New Orleans, Texas, Los Angeles, od tam pa proti Illinoisu skozi Chicago nazaj v Cleveland.

Vse države so lepe in imajo svoje znamenitosti, toda severne in vzhodne države pa so bolj važne v vseh ozirih. Izmed vseh držav pa se mi vidi Florida najbolj privlačna. To pa menda radi lepih cest, dolge peščne obale in izredno toplega podnebja.

Več časa pa sva se mudila v Phoenixu, Arizona. Predmestje in okolica tega mesta je zelo lepa. V Fontani, Calif., sva se tudi ustavila nekaj dni. V Fontani je slovenska naselbina, ki šteje kakšnih 80 slovenskih družin.

Ogledala sva si tudi San Bernardino, Santo Anito, Pasadena, Los Angeles, Hollywood, Beverly Hills itd.

California ni tako "zlata," kakor pravijo nekateri. Podnebje je precej suho in tudi mrzlo. Po gorah je tudi precej snega. Seveda, bogatašem sneg ugaja, ne pa posestnikom oranžnih nasadov, vinogradov in drugega južnega sadja.

Iz Californije sva se podala proti vzhodu čez Colorado River, Boulder Dam, Painted Desert, skozi indijanske vasi, čez reko Mississippi v Chicago, kjer sva se sestala z domačini. Chicago je veliko in precej lepo mesto, a je tudi velika draginja, kakor povsod.

Naši znanci in člani SNPJ so naju lepo sprejeli in bili pripravljeni postreči na vse načine. Vsem prav lepa hvala! Stavili so mi tudi vprašanja glede naše naselbine in Doma zapadnih slovenskih družtev. Povedal sem jim vse točno in resnično, namreč da je naš dom plačan že nekaj let in da smo potrošili okrog \$30,000 za razne izboljšave.

Leta 1947 smo malone vse vodstvo izročili mladini, katera se sedaj zelo zanima za dom. Ti mladi gospodarji so pametni in dobi fantje, samo včasih imajo preveč korajže. Torej sedaj imamo skoraj vse udobnosti. Imamo tudi pevsko društvo. To je mešan zbor. Ta zbor bo imel svoj prvi koncert na Materinski dan.

Na znanje prizadetim, da je to resnica, kar sem povedal, zato pa naj vedo še drugi. Vpraševalcem pa bi svetoval, kadar stavijo vprašanje komur koli glede kateri koliga doma, da se najprvo informirajo o osebi, kateri stavijo vprašanje in kako pogostoma

V Georgiji so klanovci pričeli s novim terorizmom. Zadnje tede so ugrabili že več oseb, jih odpeljali v samoto in neusmiljeno pretepli. Med temi žrtvami je tudi vojni veteran Joseph Berry (levo), katerega so našli privezanega k drevesu in oblitega s krvjo. Načelnik policije ogleduje bič, s katerim so ga klanovci pretepli. Od petorice klanovcev so bili trije že aretirani, četiri pa je napravil samomor. Proti klanovskim teroristom je nastopil tudi guvernator, ki je odredil državni policiji, da jih mora poloviti. Tege večerina so pretepli, "ker so silili, da piše in slabo ravna s ženo..."

dotična oseba zahaja v dom ter koliko potroši in njem, koliko ima delnic in s katerimi člani doma občuje. Torej če nekdo ne zahaja v naš dom, kaj sploh more vedeti o njem? Sicer pa to ni kritika, ampak naj velja le za vabilo.

Na koncu pa apeliram na naše rojake, da po svoji moči prispevajo za svobodo tiska. Podpisani je že daroval posamezno za vse tri časopise in bom še dal, kajti mi se ne bomo podali črni reakciji!

Frank Andrianičič

O gospodarskih in političnih zadevah

Bellingham, Wash.—Danes je med ljudstvom trenje za ali proti Wallaceu. Hočem podati sliko, kot jo vidim jaz. Ni resnica, da so nekateri delavski voditelji slepi, ker so proti izvolitvi Wallacea za predsednika Zedinjenih držav. Oni vidijo znižanje delavskih plač in tudi svojih.

Amerika bo morala znižati cene svojim produktom, ako bo hotela trgovati z zunanjim svetom. Razen tega pa Rusija in dežele v njenem krogu naglo gradijo svojo ekonomijo in tako ogrožajo ameriški trg.

Plače evropskih delavcev so veliko nižje od ameriških. Ta slika je dovolj očitna, tako da je ne morete potisniti v stran. Kaj bi torej storil Wallace, ali kdor bo že prihodnji predsednik? Tudi to je očitno: Wallace pravi, da je treba dati vse možne pogoje za trgovanje z vsemi deželami, in prvi vrsti pa z Rusijo, ker je ona največja potencialna odjemalka. S tem bi bila odvrnjena vojna. In to je tisto, kar hočejo vsi narodi in vsak posameznik, če ni udarjen na glavo.

Ce bodo šle delavske plače navzdol, bodo šli tudi profiti. Pozabiti ne smemo, da vse plače gredo na račun delavca in ne kapitalista. Razlika je le v tem, da delavec, ki je stalno zaposlen, je na dobičku, dočim je delavec na škodi, ki je brez dela ali star ali drugače v slabih razmerah, ker mora za vsako stvar plačati enako ceno kot oni delavec, ki stalno dela.

Torej, če bo Wallace naš bodoči predsednik, lahko pričakujemo prosperiteto. In to ne velja samo za Ameriko, ampak za ves svet!

Sedaj pa pogledimo, kako bo izgledalo, če bo ostala stara stranka v Beli hiši. Kakor sami izjavljajo, bodo deželo do zob oborožili. Na ta način hočejo preprečiti depresijo. Starejše delavce bodo skušali držati na delu, mlade pa v vojaški suknji, da tako preprečijo brezposelnost.

Kos iz Clevelanda, ki je bil zadnje poletje tu na obisku pri svoji sestri. Meseca novembra smo na domu Andreja Bartelja spravili toliko stvari, da ji je bil dne 22. novembra poslan paket 43 funtov teže.

Poleg tega pa smo poslali manjši paket Karlu Grabelsku (Gabru), pisatelju in uredniku Ljudske pravice, kateri je s svojimi zanimivimi članki veliko pripomogel, da smo poslali pakete Karunovi Neži. Njemu smo poslali paket, ki je tehtal 30 funtov.

Neža Jerina torej piše:

"Dragi prijatelj!—Tvoj paket sem prejela 3. marca, za katerega se prav lepo zahvaljujem. Dobila sem vse v redu, kar ste mi poslali. Ne vem, kako bi se vama zahvalila za vse dobrote, ki sem jih dobila od mojih dragih Vrhničanov iz Waukegana in North Chicagoa. Povej vsem prijateljem, da jim želim dobrega zdravja in obilo sreče pri njih delu. V teh težkih časih ne živimo po naši krivdi, ampak po krivdi brezvestnih kapitalistov, ki želijo, da bi bili še nadalje sužnji in hlapi tujih milijonarjev.

Težak je boj, ki ga bijemo. Marsičemu se moramo odreči, a nič zato, bo že bolje, ko bomo enkrat popravili naše podrti in požgane hiše in tovarne. Zdaj nam ne da nobena država strojev kot v zameno za pšenico. Upamo, da bomo v nekaj letih že popravili in si nabavili toliko strojev, da bomo potem sami izdelovali stroje in tako se bodo zboljšale življenjske razmere.

Nazadnjakom in kapitalistom ni prav, ker tako hitro obnovljamo in elektrificiramo našo novo državo. Toda mi se ne zmenimo za njih in delamo z vso silo.

Slovinci smo trdni in vztrajni. To smo dokazali za časa vojne, ko so nas gonili po Nemčiji in Italiji, nas stradalni in pretepli. Vendar pa smo vse prenesli in prišli domov.

Veš, dragi prijatelj, vsega našega trpljenja med vojno je nemogoče opisati. Človek lahko vse razume, če gre skozi vse to gorje. Srečni ste v Ameriki, ker je šlo trpljenje mimo vas. Prepričana pa sem, da nas kljub temu razumete, saj ste to dokazali s tem, da ste toliko poslali svojim rojakom v domovino. Komaj vas poznam, pa ste tudi meni toliko poslali, lahko rečem, da živeža za leto dni in za 15 let obleke, tako da ni ničesar sedaj ne primanjkuje. Za vse se vam prav lepo zahvaljujem.

Pri nas je sedaj dosti dela za zdrave in pridne ljudi. Imamo novo cesto od Ljubljane do Vrhniko. Cesta je betonirana, skozi Vrhniko pa tlakovana. Velika tovarna usnja, ki je bila poprej Polakovna last, je sedaj državna. Ves prostor ob Murški cesti je zazidan, tako da je Nova vas industrijsko središče Vrhniko. Vse to je naše delo in naša last. Nimamo več gospodar, ki bi izkoriščali našega delavca, pač pa delamo za nas in za naše otroke, da bomo imeli boljše življenje.

Ob zaključku pa želim vsem mojim rojakom Vrhničanom in okoličanom vesele velikonočne praznike ter se še enkrat lepo zahvaljujem za vse. Neža Jerina (Karunova)."

Drugo pismo pa mi je izročila Josephina Gerželj, katerega je pisal Anton Novljan iz vasi Golise, p. Kresnice. Piše, da je prejel suktnjo, katera je bila poslana skozi Rdeči križ. Tudi on opisuje, kdo so tisti, ki so zakrivil njih trpljenje. "Bil sem srednji kmet, l. 1943 pa sem bil pregnan v Nemčijo z vso družino. V koncentracijskem taborišču sem bil 28 mesecev. Požgali in oropali so mi poslopje, povrhu pa sem izgubil enega sina. Ne morem popisati, kako hudo se je godilo Slovincem. Reših so nas Američani. Njim gre vse priznanje."

Rada bi, da bi to pismo čitali tudi oni zakrknjenci, ki tako kričijo o Titovi revščini.

Francis Zakovšek.

Časovni komentarji

MILAN MEDVEŠEK

Taft-Hartleyev zakon v praksi

Taft-Hartleyev zakon dobiva z vsakim dnevom ostrejšje roge. Podjetniki, nenasitni dobičkarji, se že zatekajo k podreptim kapitalističnim oblastem, ki s silo razbijajo stavke. V Kansas Cityju so policisti kot razbojniki navalili na klavniške delavce in jih brutalno pretepli.

V Chicagu je neki zloglasni policijski kapetan ukazal vozniku tovornega avtomobila, naj požene skozi črto stavkovne straže. Voznik je pognal—telo mladega klavniškega delavca Santa Cicarda je zahreščalo pod ogromnimi kolesi tovornjaka. Stavkar je bil na mestu mrtev.

Rudarji unije UMW so zastavkali za upravičeno pokojnino, a zvezno sodišče je po njih in Lewisu udarilo z vso silo in že vdrugič kaznovalo unijo in Lewisa.

Tak je torej Taft-Hartleyev zakon v nraksi! In to je šele začetek! Če bo delavstvo ostalo politično ignorantno in indiferentno, bo v nekaj letih popolnoma brezpravno. Zato pa bi se morali vsi delavci strniti v novi progresivni stranki, ki se pod Wallacevim vodstvom razvija v pravo ljudsko-delavsko stranko.

Ameriški delavci niso imeli v vsej svoji zgodovini tako lepe prilike politično se uveljaviti kot jo imajo prav sedaj. Izgubili ne bi drugega kot okove, ki se že kujejo zanje.

Ameriški kapitalizem in slovenski kolektivizem

"Veliki demokrati" frazirajo, da svet stoji pred tem vprašanjem: svobodni svet ali diktatura, policijska država ali demokracija?

Faktično vprašanje pa je, ali bo svetu vladal ameriški kapitalizem ali slovenski kolektivizem? Karteli in trusti ali ljudsko zadrudništvo?

Anahronistični kapitalizem je bogat, trebušat, nanovo poživljen in napihnen od ogromnih vojnih dobičkov, da komaj prežive, zaeno pa je neodgovoren, neracionalen, požrešen. V svojem pohlepu se bo pogreznil v lastnem blatu. Morda še ne jutri, pojutrišnjem pa gotovo!

Kaj pa kolektivizem? Suhljat je, izbičan, še vedno krvaveč iz mnogih ran, ki mu jih je vseka-lja zadnja vojna, vzlic temu pa je močnejši kot kdaj prej in njegov smoter je jasen: ekonomska demokracija za vse razrede in enakopravnost ljudstev vseh polti. Zato pa bo gotovo zmagal nad napihnjem kapitalizmom. Morda še ne jutri, pojutrišnjem pa gotovo!

Marshall se je vrnil v Washington

Naš "sloviti" državni tajnik Marshall je šel v Bogoto izganjat v peklo "Belcebuba", a pričelo mu je goreti prav pod nogami, nakar se je vrnil domov.

Naša demokracija v praksi

Italijanske volitve so izrazito definirale našo demokracijo v praksi. Ker verujemo v "svobodne" volitve, se nismo prav nič vtikali v italijanske volitve in tako je zopet zmagala demokracija... demokracija Mussolnijeve sorte.

Izd Italijanskih volitev dokaz sovjetske politične moči

Amerika, papež, reakcija vsega sveta se raduje nad zmago De Gasperijevih demokristjanov. "Pa smo porazili komuniste in Sovjetsko unijo! Zmagala je demokracija nad totalitarstvom!"

Amerika je stavila vse v te volitve: milijone in milijone dolarjev, cele trupe svojih diplomatov in propagandistov, poleg tega pa je ameriški poslanik agitiral po Italiji, kot da bi bil sam kandidat. Prav tako je papež vpregel v agitacijo sleherni nuno in kaplana, ubogemu praznovrnetemu ljudstvu pa grozil s pogubljenjem, če ne bo volilo za DeGasperija in njegovo stranko. Vzlic vsej te propagandi, ki menda nima paralele v zgodovini, pa

(Daje na 3. strani)

